

Oponentní posudek disertační práce

Autor: **ing. arch. Martin Štěpánek**

Téma: **Vliv specializace na strukturu měst, venkovského osídlení a krajiny**

Téma disertace pracuje s pojmem specializace na pozadí různých urbánních struktur či krajin v různých historických etapách, jež jsou spojeny s vývojem, který se dá označit jako modernizací, nebo také ustanovení vysoce komplexních společností. Téma je z tohoto úhlu veskrze aktuální. Co více je tématem dnešní doby než udržitelnost prostředí, sídel a krajiny, jakož i otázky udržitelného růstu či obecněji otázky vážící se k ekonomice založené na produkci a konzumu, to vše na pozadí vysoce komplexních společností? Všechna tato témata jsou, často latentně, přítomna v práci.

Doktorand si jako primární cíl uložil analyzování a zhodnocení vlivu specializace a koncentrace lidských činností na sídelní struktury s tím, že tento vývoj bude i nadále klíčový pro vývoj sídel a celé kulturní krajiny. Zde bych se zastavil u jednoho momentu práce, který bych osobně považoval za dobré v práci uvést, tj. vymezení prostoru, ne přímo geografického, alespoň kulturního, kde se doktorand pohybuje. Mám jistou pochybnost, že ne všechny teze mají globální platnost neb na mnohé globální témata reagují různé kultury rozličně.

K této poznámce se váže také podnět směřující ke struktuře textu, který bezpochyby odpovídá tomu, co si doktorand vymezil v cíli disertační práce, tj. *„věnovat se tématu zejména od počátku průmyslové revoluce do dnes.“* Plně respektuji rozhodnutí autora takto vystavět text disertace, dávám však ke zvážení, zda-li by neprospělo i s ohledem na historický kontext, který autor v práci uvádí se zaměřit i na jisté fáze středověku a novověku, kdy vznikají zárodky budoucích nových společností, ekonomických vazeb a v konečném důsledku také specializace celých oblastí či měst. Kontrast středověké či pozdně středověké krajiny, kdy sídla byla existenčně závislá na okolní krajině a obchod byl podstatnou, ale v jistém slova smyslu nadstavbou přinášející bohatství, kulturní vlivy či jiné druhy interakcí se vzdáleným světem. Tento druh krajiny a vztahů je v mnoha úrovních v protikladu k dnešnímu stavu. Zde vidím klíčový nástroj, který autor ve svém textu používá a který je bezpochyby zásadní pro pochopení proměn, které nastali – vývoj akčního rádia. Zde se autor dotýká zcela zásadních otázek moderních společností, humanismu, lidské svobody a v konečném důsledku lidských práv. Tuto poznámku píšou s vědomím, že nás často zaplavuje romantismus po starých strukturách, ale je třeba si také stále uvědomovat, že tyto struktury měly také svoji jinou stránku, tak jak píše Zygmund Bauman v knize *Tekutá modernita „Ovládnutí času patřilo k tajemstvím vládnoucí a řídicí moci – a znehybňování jejich podřízených v prostoru, popření jejich práva na volný pohyb a rutinizaci časového rytmu, kterému se museli podřídit, to byli hlavní strategie při uplatňování jejich moci.“* Ne však, že by tato slova neplatila i na naši dnešní dobu.

Tak jak již bylo uvedeno výše, obsahem práce je téma zcela aktuální. Váže se ke stále aktuální tendenci kriticky reflektovat modernistické teze, nejlépe vyjádřené v Athénské chartě, přinášející další podnět do debaty o našich sídlech, krajině a v důsledku celé naší společnosti. V tomto je práce bezpochyby podnětná pro urbanismus a spřízněné obory.

Tomu odpovídá i formální stránka práce se svým spíše odborným jazykem a skromným počtem ilustrací, mající často charakter spíše mapového podkladu.

Z předloženého je zřejmé že disertační práce splňuje podmínky uvedené v § 47 odst. 4 zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb., tj. že obsahuje původní uveřejněné výsledky, jež jsou uvedeny v kapitole 12 Přehled prací. Publikované práce mají dle mého názoru zřejmý vztah k tématu disertační práce, mohu tedy konstatovat že práce vyhovuje zákonným požadavkům. I proto **doporučuji** práci k obhajobě.

V Liberci 13. 6. 2019

Radek Suchánek